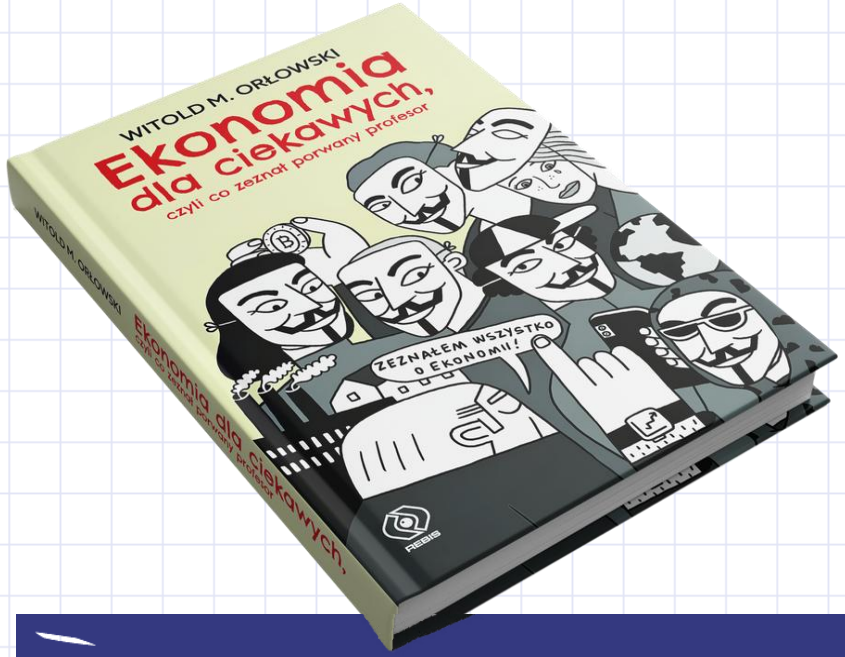

Porwani Przez Ekonomię

Ogólnopolski projekt edukacyjny, oparty na książce prof. Witolda Orłowskiego **„Ekonomia dla ciekawych”**. Jego celem jest zwiększanie **świadomości ekonomicznej młodzieży** oraz rozwijanie umiejętności rozumienia **mechanizmów gospodarczych**, które kształtują codzienne decyzje.

Porwani Przez Ekonomię

Partner generalny

mBank

Organizator projektu

WARSZAWSKI INSTYTUT BANKOWOŚCI

Partner

pwc

Materiały edukacyjne

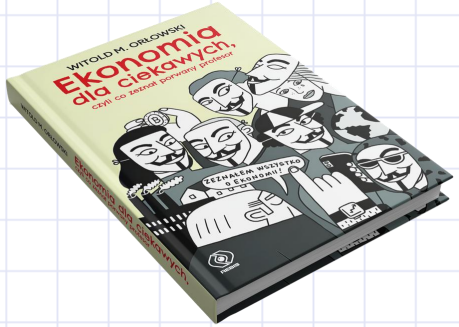

Książka „Ekonomia dla Ciekawych”

Najważniejszy element projektu – wciągająca historia porwanego profesora ekonomii, który w trakcie zeznań odkrywa przed porywaczami tajniki świata ekonomii.

Komiks „Porwani przez ekonomię”

Zilustrowane przygody bohaterów książki – element wstępnego zainteresowania młodzieży tematyką projektu i poszerzenia grupy odbiorców.

Słuchowisko

Uatrakcyjnia formy przekazu i poszerza grupę odbiorców. Przydatne narzędzie nie tylko dla uczniów, ale również dla nauczycieli.

Scenariusze lekcji, karty pracy, prezentacje

Przygotowane przez ekspertów i metodyków. Dostępne po zarejestrowaniu na stronie www.PorwaniPrzezEkonomie.pl.

Inne materiały i aktywności: gazetka szkolna, generator memów ekonomicznych, ogólnopolskie lekcje online, konkursy, webinary, Koło Zainteresowań.

Szkół z całej Polski oraz kilkadziesiąt szkół polonijnych na całym świecie

1 200

ponad

Uczniów i uczennic z całej Polski

500 000

ponad

ponad

1 700

Zarejestrowanych nauczycieli

ponad

20 000

Lekcji przeprowadzonych przez nauczycieli

Zeznania o globalizacji i kryzysach

Przesłuchanie nr 17:

Czy świat korzysta na globalizacji?

(dodatkowe materiały od Profesora)

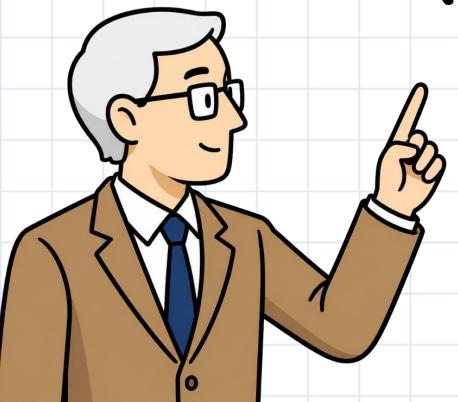

Dowód 1: Przez globalizację ludzie tracą pracę

- ✓ Globalizacja powoduje, że firmy przenoszą swoje fabryki tam, gdzie są niższe koszty produkcji, a zwłaszcza tańsza praca. To oczywiście byłoby dobre dla krajów, do których fabryki są przenoszone, ale firmy wykorzystują ich trudną sytuację i wypłacają pracownikom bardzo niskie płace, nie dając im przy tym minimum zabezpieczenia socjalnego (jest to tzw. dumping socjalny).
- ✓ Firmy bez litości zamykają swoje fabryki i redukują zatrudnienie w krajach o wyższych kosztach pracy. Ludzie którzy od lat pracowali w przynoszącej zyski firmie nagle dowiadują się, że ich miejsca pracy są przenoszone do Meksyku, Chin, czy Rumunii.
- ✓ Osoby o wyższych kwalifikacjach mogą sobie z tym poradzić i znaleźć nową pracę. Ale osoby o niskich kwalifikacjach zostają trwale bezrobotne, albo ich dochody silnie spadają, bo nie dla nich dobrej pracy.
- ✓ W ten sposób rosną nierówności dochodowe: w USA skutkiem globalizacji współczynnik Giniego wzrósł z 38 w roku 1992 do 42 w roku 2020 (im wyższa wartość współczynnika, tym większe nierówności)*.

Autor: Roger Blackwell, www.flickr.com

Pracownicy brytyjskiej fabryki protestują przeciw planom zamknięcia i przeniesienia produkcji za granicę, 2012.

Źródło danych: Bank Światowy.

Dowód 2: Globalizacja niszczy lokalne firmy i produkty

- ✓ Wielkie ponadnarodowe korporacje mają ogromną przewagę kapitałową nad drobnymi, lokalnymi producentami. Mogą sobie pozwolić na bardziej intensywną reklamę i na obniżenie kosztów produkcji.
- ✓ Znacznie słabsi lokalni producenci nie mają żadnych szans w konkurencji rynkowej z ponadnarodowymi koncernami. Ich produkty są wypierane z rynku, a same firmy często bankrutują albo są wykupywane przez wielkie koncerny.
- ✓ Potężnej konkurencji nie wytrzymują lokalne fabryki, zakłady rzemieślnicze, sklepy.
- ✓ Siłę korporacji pokazuje rozwój wielkich sieci fast foodów. W ciągu 44 ostatnich lat łączna liczba restauracji należących do 8 gloablnych sieci wzrosła na świecie z prawie 20 tysięcy do ponad 220 tysięcy. Wielokrotnie więcej małych rodzinnych restauracji i barów nie było w stanie wytrzymać tak potężnej konkurencji i upadło.

Ilość restauracji należących do 8 globalnych sieci fast foodów na świecie, 1980-2024

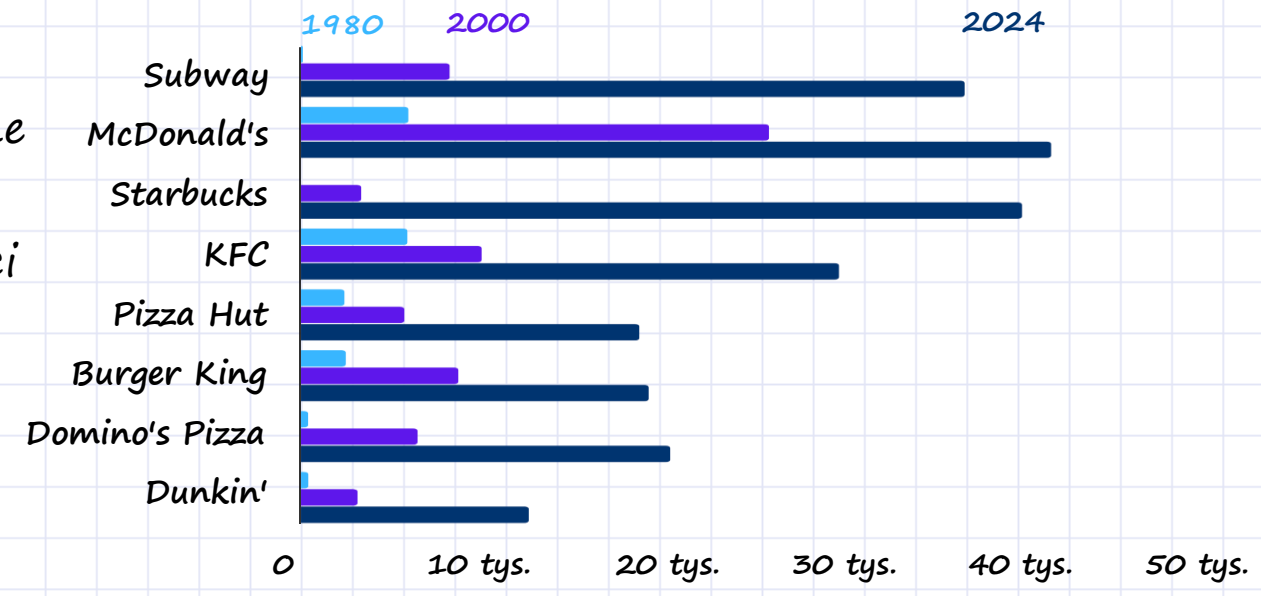

Źródło danych: http://statisticsanddata.org/

Dowód 3: Globalizacja niszczy lokalną kulturę

- ✓ Skutkiem potężnej ekspansji międzynarodowych korporacji, ideologii konsumeryzmu, komercjalizacji kultury i masowej turystyce globalizacja często niszczy lokalną kulturę.
- ✓ Tożsamość narodowa i regionalna wypierana jest przez tożsamość globalną, lokalne tradycje przez zwyczaje zapożyczone z filmów i reklam, miejscowe specjalności przez zunifikowane produkty sprzedawane na całym świecie.
- ✓ Świat staje się przez to mniej różnorodny. W wielu społeczeństwach budzi to niepokój, a nawet odruch agresji w stosunku do globalizacji, utożsamianej z dominacją kulturową krajów Zachodu, a zwłaszcza USA.

Autor: Kiwi64, www.globtroter.pl

Dowód 4: Owoce globalizacji nie są dzielone sprawiedliwie

- ✓ Przychody międzynarodowych korporacji są ogromne, bardzo często przekraczają przychody całych państw.
- ✓ Pomimo to, w pogoni za zyskiem nadal nie wszystkie korporacje chcą dzielić się swoimi zyskami i przestrzegać zasad sprawiedliwego handlu.
- ✓ Wiele korporacji zostało przyłapane na stosowaniu w krajach rozwijających się oburzających praktyk, w tym wypłacaniu głodowych pensji, nie zapewnianiu godnych warunków pracy, zezwoleniu na pracę dzieci i na pracę przymusową, nie przestrzeganiu zasad ochrony środowiska.
- ✓ Co pewien czas w mediach pojawiają się informacje o nowych przypadkach takiego postępowania znanych firm. Można o tym przeczytać na stronie Amnesty International: https://amnesty.org.pl/subjects/odpowie%C2%ADdzialnosc-korpo%C2%ADracji/

Przychody podatkowe państw i przychody korporacji w 2016 r. (w mld dol.)

	Państwo/firma	Przychody		Państwo/firma	Przychody
1	USA	3363	26	Meksyk	224
2	Chiny	2465	27	Szwajcaria	216
3	Japonia	1696	28	Berkshire Hathaway (US)	211
4	Niemcy	1507	29	Indie	200
5	Francja	1288	30	Norwegia	200
6	Wlk. Brytania	996	31	Mckesson (US)	192
7	Włochy	843	32	Rosja	187
8	Brazylia	632	33	Austria	187
9	Kanada	595	34	Turcja	184
10	Walmart (US)	482	35	Samsung Electronics (KR)	177
11	Hiszpania	461	36	Glencore (CH/GB)	170
12	Australia	421	37	ICBC (CN)	167
13	State Grid (CN)	330	38	Daimler (DE)	166
14	Holandia	323	39	UnitedHealth Group (US)	157
15	Korea Płd.	304	40	Dania	157
16	China National Petroleum (CN)	299	41	EXOR Group (IT/NL)	154
17	Sinopec Group (CN)	294	42	CVS Health (US)	153
18	Royal Dutch Shell (NL/GB)	272	43	General Motors (US)	152
19	Szwecja	248	44	Vitol (NL/CH)	152
20	Exxon Mobil (US)	246	45	Ford Motor (US)	151
21	Volkswagen (DE)	237	46	China Construction Bank (CN)	150
22	Toyota Motor (JP)	237	47	Arabia Saudyjska	150
23	Apple (US)	234	48	AT&T (US)	147
24	Belgia	232	49	Total (FR)	143
25	BP (GB)	226	50	Hon Hai Precision (Tajwan)	141

Źródło Obserwatorfinansowy.pl, dane zaczerpnięte z Forbes Fortune 2016 i CIA World Factbook 2017.

Dowód 5: Globalizacja oznacza obniżenie barier dla współpracy na całym świecie

Wzrost globalnego PKB i światowego handlu od roku 1950 (wzrost realny, poziom w roku 1950 równy 1)

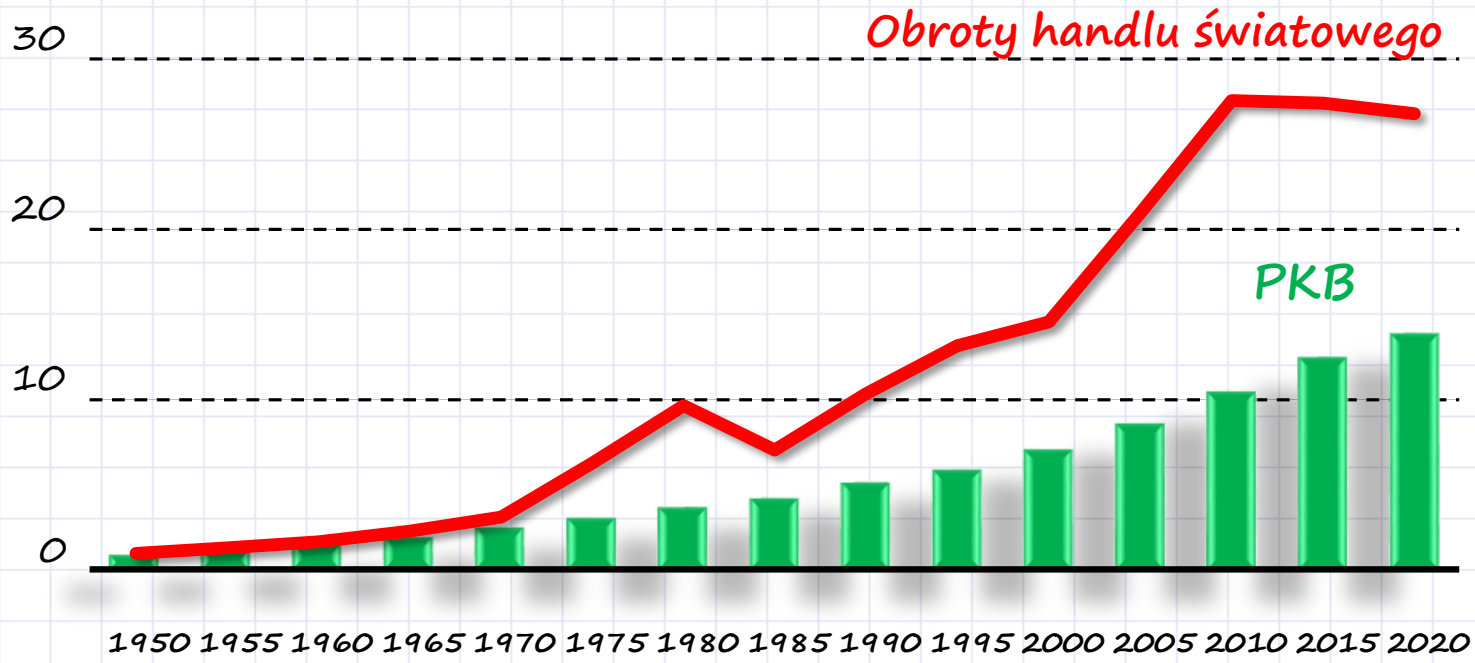

- ✓ Od lat 1950-tych większość krajów świata uczestniczyła w procesie stopniowego obniżania barier w wymianie handlowej.
- ✓ W wyniku tego wymiana handlowa wzrosła znacznie silniej od produkcji (wymiana handlowa wzrosła 27 razy, PKB 14 razy).
- ✓ Towarzyszyły temu coraz większe przepływy kapitału, najpierw w formie inwestycji, potem zakupu akcji i obligacji.
- ✓ Zwiększyła się także skala zjawiska przepływu pracowników (emigracja zarobkowa).
- ✓ Krótko mówiąc, świat skorzystał gospodarczo na globalizacji.

Źródła danych: Program ONZ ds. Rozwoju (UNDP), Bank Światowy, Maddison

Dowód 6: Współpraca gospodarcza się opłaca

- ✓ Wyobraźmy sobie 3 kraje, stosujące bariery dla współpracy gospodarczej. Kraje te mogą je zmniejszyć, albo całkiem wyeliminować.
- ✓ Załóżmy, że robią to kraje A i B: najpierw w odniesieniu do towarów (likwidacja ceł)...
- ✓ Powoduje to wzrost handlu i produkcji...
- ✓ Potem oba kraje likwidują bariery w odniesieniu do przepływu kapitału i pracowników...
- ✓ Powoduje to przepływ kapitału z kraju B, gdzie jest go bardzo dużo tam, gdzie jest go za mało, co daje w kraju A wzrost inwestycji.
- ✓ A także przepływ pracowników z kraju A, gdzie jest bezrobocie i niskie płace do kraju gdzie brakuje pracowników...

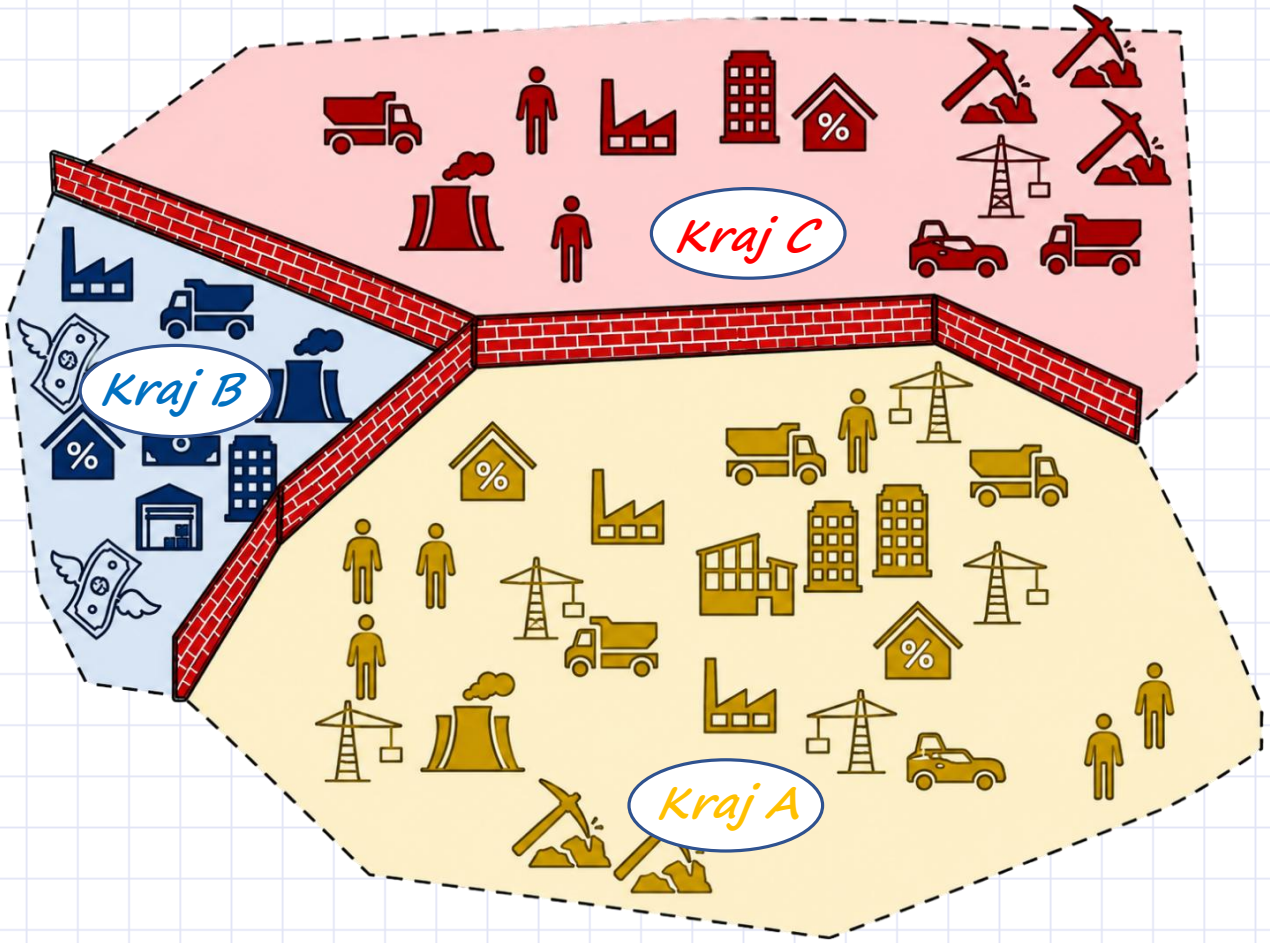

- ✓ Kraje zaczynają się specjalizować...
W obu powstają większe i nowocześniejsze firmy, korzystające z dostępu do większego rynku, korzyści skali, większej dostępności pracowników i kapitału. W obu krajach spadają w związku z tym koszty produkcji i rosną dochody mieszkańców. W obu wzrasta PKB i dobrobyt. Uczciwa współpraca daje więc korzyści obu stronom.

Dowód 7: Efekty współpracy międzynarodowej

Zarówno teoria ekonomii, jak zastosowanie jej zaleceń w praktyce dowodzi, że w wyniku współpracy międzynarodowej zyskują zarówno uczestniczące w niej kraje, jak różne grupy ludzi i instytucji.

Właściciele kapitału

- Lepsza alokacja kapitału
- Większe zyski

Pracownicy

- Silniejsza konkurencja
- Zmiany na rynku pracy
- Wzrost wydajności i płac
- Lepsze wykorzystanie pracy

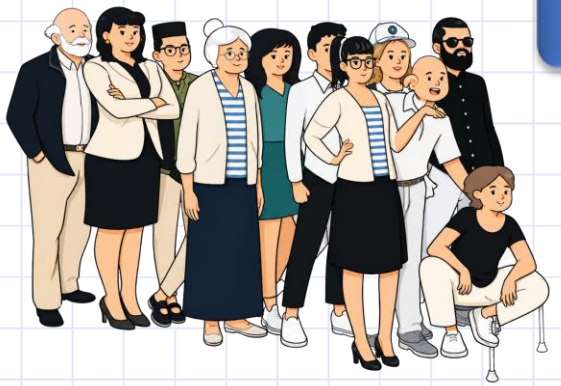

Konsumenci

- Tańsze produkty
- Większa unifikacja
- Większy wybór

Firmy

- Większa specjalizacja
- Silniejsza konkurencja
- Korzyści skali produkcji
- Wyższa wydajność
- Łatwiejsze finansowanie
- Niższe koszty produkcji

Dowód 8: Globalizacja spowodowała, że firmy rozlokowały swoją sprzedaż i produkcję na całym świecie

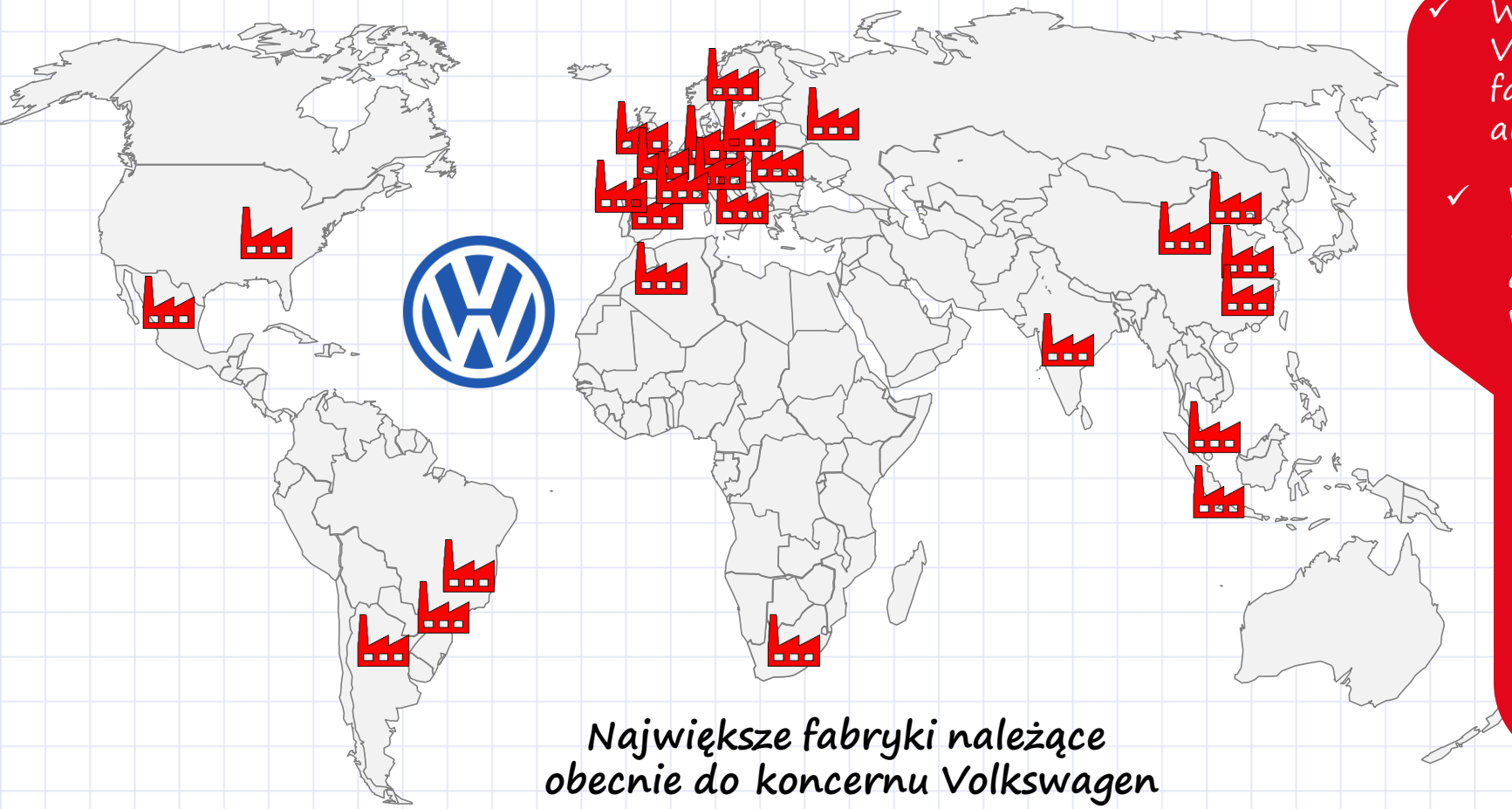

Największe fabryki należące obecnie do koncernu Volkswagen

- ✓ Weźmy jako przykład niemiecki koncern Volkswagen. W roku 1950 miał on tylko fabrykę w Niemczech, wytworzyła 90 tys. aut, wyeksportowała 30 tys. do 17 krajów.
- ✓ W roku 1960 produkcja wzrosła do 900 tys., z czego 500 tys. na eksport, a Volkswagen posiadał już sieć obsługi w kilku krajach i montownię w Brazylii.
- ✓ W roku 2024 grupa Volkswagen sprzedała 8,7 mln aut (2,9 mln w Chinach, 1,1 mln w Niemczech, 2 mln w reszcie Europie, 3,7 mln w pozostałych krajach).
- ✓ Grupa ma dziś 111 własnych fabryk w 27 krajach i jeszcze większą sieć kooperantów. Daje pracę ludziom na całym świecie.

Źródło danych: www.volkswagenag.com

No dobrze, płace rosną wraz z wydajnością, ale czy naprawdę wszyscy na tym korzystają?

Bardzo dobre pytanie.
Dotyczy problemu podziału dochodów w gospodarce i nierówności dochodowych.
Ale to już temat na kolejne przesłuchanie

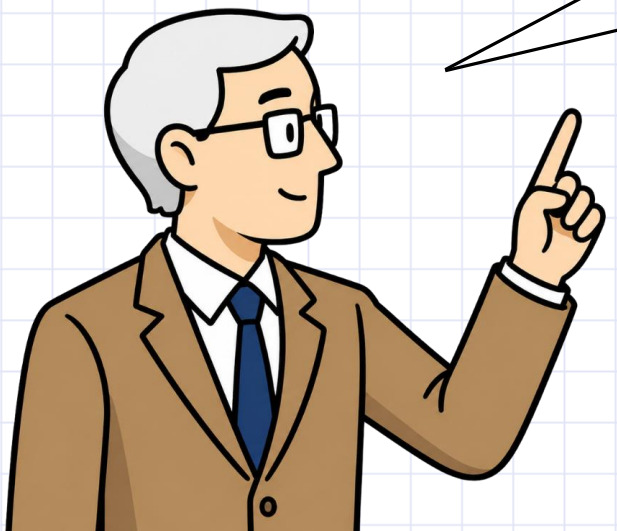

Na polecenie Profesora materiały przygotował:

Witold M.Orłowski

Rysunki: Witold M.Orłowski z wykorzystaniem materiałów

Autor z wykorzystaniem ikon Microsoftt 365, Wikimedia Commons

Copyright © 2022 Witold M.Orłowski

Porwani Przez Ekonomię

PorwaniPrzezEkonomie.pl

Zapraszamy do rejestracji w projekcie!

www.PorwaniPrzezEkonomie.pl/rejestracja/

Organizatorzy projektu

WARSZAWSKI INSTYTUT BANKOWOŚCI

Fundacja Warszawski Instytut Bankowości od ponad 30 lat realizuje projekty edukacyjne z zakresu ekonomii, cyberbezpieczeństwa i przedsiębiorczości, docierając do ponad **500 000 odbiorców rocznie**.

Profesor Witold M. Orłowski – ekonomista, profesor nauk ekonomicznych, nauczyciel akademicki i publicysta. Pełni funkcję głównego doradcy ekonomicznego PwC Polska. Były doradca ekonomiczny Prezydenta RP. Autor wielu książek, ponad 100 publikacji o charakterze naukowym oraz współautor 4 raportów Banku Światowego.

Kontakt:

Fundacja Warszawski Instytut Bankowości
ul. Kruczkowskiego 8, 00-380 Warszawa
tel. (+48) 723 723 765
ppe@wib.org.pl
www.wib.org.pl